

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for Det helsevitenskapelige fakultet

Møtedato:
27.09.2018

Sak:

Gjennomgang i studieprogram og kontroll av akkrediteringskrav

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret tar rapport om kontroll av akkrediteringskrav til etterretning, og godkjenner plan for oppfølging av RETHOS-prosjektet.

Begrunnelse:

Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (Studietilsynsforskriften) ble revidert i februar 2017, og i mai publiserte NOKUT en [Veiledning om akkreditering av studietilbud](#). Kunnskapsdepartementet har på dette grunnlag bedt universiteter og høyskoler om en gjennomgang av sine studietilbud. I februar 2018 vedtok prorektor utdanning en prosessbeskrivelse for å gjennomgå porteføljen av studietilbud ved UiT.

Gjennomgangen av studietilbud omfatter alle bachelor-, master og profesjonsstudier, samt årsstudier og videreutdanninger. Akkrediteringsprosessen omfatter alle studieprogram som ble opprettet før februar 2017, og ansvaret legges til fakultetene. Studieprogrammene som ble opprettet høsten 2017 måtte allerede svare på akkrediteringskravene, og er derfor unntatt denne gjennomgangen. Ved Helsefak gjelder dette:

- Master i sykepleie
- Master i aldring og geriatrisk helsearbeid
- Master i psykisk helsearbeid
- Master i helsefaglig utviklingsarbeid
- Bachelor i paramedisin.

Dessuten har fakultetsstyret tidligere vedtatt at master i telemedisin og e-helse legges ned. Master i barnevern flyttes over til HSL-fakultetet og er derfor ikke med i fakultetets gjennomgang.

Profesjonsutdanningene ved Helsefak følger nasjonale retningslinjer, som er for tiden under revisjon. Utviklingen av nasjonale retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene (RETHOS) startet i høsten 2017, og ifølge tidsplanen skal retningslinjer til de første utdanninger vedtas i januar 2019. For å unngå dobbelt arbeid har fakultetet avtalt med Avdeling for utdanning at revisjon av læringsutbyttebeskrivelsene, samt undervisnings- og vurderingsformer utsettes til 2019, når retningslinjene er vedtatt.

Prosessen ved fakultetet er todelt. I del 1 måtte alle institutter og enheter gjennomgå sine studietilbud, utarbeide rapporter som vurderer hvert eneste akkrediteringskrav og eventuelt revidere sine studieplaner. I tillegg måtte alle studieprogram beskrive fagmiljøets størrelse, faglige bredde,

og vise til i fagmiljøtabeller, at studieprogrammet har en andel lærere med førstekompetansestilling av enten 20 % eller 50 %, tilsvarende studieprogrammets nivå.

Rapportene og fakultetets plan for oppfølging vil sammenfattes i denne saken. Del 2 innebærer en revisjon av studieplaner til profesjonsutdanninger som er berørt av RETHOS-prosjektet, og som vil finne sted i perioden januar 2019 til august 2020. Fokus vil legges på læringsutbyttebeskrivelser, samt undervisnings- og vurderingsformer. Fakultetet vil bistå i dette arbeid gjennom workshops innenfor felles læringsutbytter.

Del 1

I bestillingen til fakultetene ble oppfylld av akkrediteringskravene klassifisert i tre kategorier:

1. Alle krav vurderes å være oppfylt, videre oppfølging/vurdering er ikke nødvendig
→ akkreditering videreføres
2. Ikke alle krav vurderes å være oppfylt, men nødvendige tiltak for å oppfylle kravene kan gjøres innen 31.12.2018
→ Studieprogrammets akkreditering anbefales videreført med en tiltaksplan for å oppfylle kravene
3. Ikke alle krav vurderes å være oppfylt, nødvendige tiltak for å oppfylle kravene kan ikke gjøres innen 31.12.2018
→ Anbefaling om utsatt opptak mens det jobbes med tiltak/utvikling av programmet eller anbefaling og plan for utfasing og nedlegging (alle program i denne kategorien må sendes til universitetsdirektøren for videre behandling innen 1. oktober 2018)

I vår ba fakultetet instituttene om vurderinger av status på sine studieprogram. Dette ble gjort for å avsløre eventuelle mangler tidlig i prosessen og for å kunne sette i gang nødvendige tiltak i god tid før fristene utløper.

Akkrediteringskravene har reist mange spørsmål og til dels usikkerhet om hvordan disse skulle besvares. Fakultetet har derfor invitert til tre tematiske workshops, fordelt over våren og sommeren, som opplærings- og diskusjonsforum. Alle studieprogram har deltatt og det har vært gode diskusjoner på tvers av studieprogrammene.

Rapportene ble oversendt til fakultetet, sammen med oppdaterte studieplaner og fagmiljøtabeller med svarfrist 1. september (ePhorte 2018/1338). En vedlagt tabell gir oversikt over status på studieprogrammene. Master i telemedisin og e-helse vil nedlegges, men ikke som konsekvens av denne gjennomgangen, men en tidligere prosess. Dessuten melder IVP tilbake om at to av sine videreutdanninger må revideres før neste utlysning, men at dette ikke la seg gjøre innen 31.12.2018.

De viktigste funn er at fakultetets studieprogram i stor grad oppfyller akkrediteringskravene. Mangler som ble funnet kan enten opprettes innen frist 31. desember, eller i en revisjon som følge av reviderte retningslinjer for studiene.

Flere fagmiljøer oppleves som sårbare. Størrelse og bredde er akkurat tilstrekkelig for studieprogrammenes drift.

Gjennomgangen avslører også en mangel på formell pedagogisk basiskompetanse. Dette skyldes at realkompetanse i mange år ble vurdert som tilstrekkelig, og at det finnes et begrenset kurstilbud innen UH-pedagogikk, jf. punkt 9.

De følgende kapitler om krav til studietilbudet, fagmiljø og særskilte krav til mastergradsprogrammer er en sammendrag av utdanningenes svar. Utdanningenes egne besvarelser finnes i ePhorte 2018/1338.

Krav til studietilbudet

1. Informasjon om studiet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling. Jf. studietilsynsforskriften §2-1(2)

Studieplanene viser korrekt informasjon om studiets innhold, oppbygning, progresjon og muligheter for utveksling. Noen studieprogram bruker fortsatt tidligere mal på studieplaner, men de fleste studieprogram har allerede tatt i bruk den nye malen. Det gjenstår noen oppdateringer som utsettes inntil de nye retningslinjer er vedtatt.

Et unntak er sykepleieutdanningen, da alle fire campus som tilbyr studiet fortsatt bruker egne studieplaner. Når de nye retningslinjer er vedtatt vil det lages en felles studieplan som vil legges frem i fakultetsstyremøtet i september 2019.

Noen studieprogram, blant annet legeutdanningen, ga tilbakemelding om at teksten i studieplanen er oppdatert, men at nettsiden ennå ikke er på tilsvarende nivå. Den vil oppdateres i løpet av høsten.

2. Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og studietilbudet skal ha et dekkende navn. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(1).

Ved Helsefak er 18 studieprogram berørt av RETHOS, og læringsutbyttebeskrivelsene vil revideres i løpet av 2019. De øvrige studieprogram har utformet læringsutbyttebeskrivelser som er i tråd med NKR.

Masterprogrammet i psykologi har etter revisjon og implementering av studieplanene for profesjonsstudiet og bachelorprogrammet i psykologi et ønske om å også revidere masterprogrammet. Ikke desto mindre er læringsutbyttebeskrivelsen i samsvar med faglige krav og kvalifikasjonsrammeverket.

3. Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(2)

Alle studieprogram vurderes som faglig oppdaterte og av relevant for arbeidslivet eller videre studier.

4. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen. (studietilsynsforskriften § 2-2 (5))

Med henblikk til RETHOS utsettes også revisjon av undervisnings-, lærings- og vurderingsformer inntil nye retningslinjer er vedtatt. Studieprogrammene utenfor RETHOS-prosessen viser til varierte og studentaktive undervisningsformer, samt varierte arbeidskrav og eksamensformer. Ved Helsefak foregår store deler av undervisningen i praksis, og det legges fokus på at studentene opparbeider seg tidlig i utdanningen grunnleggende kompetanser innen fagområdet ved blant annet forelesninger, gruppearbeid, ferdighetstrening og hospiteringspraksis før de går ut i klinisk praksis. Senere i studieløpet rettes fokus mot helhetlig fagutøvelse, kvalitetssikring og dokumentasjon av eget arbeid, og mot forsknings- og utviklingsarbeid.

En gjennomgående tilbakemelding fra fagmiljøene er at arbeidskrav er tilpasset læringsutbytte i emnet og disse må være godkjent for studenten kan framstilles til den aktuelle eksamen.

5. Studietilbudet skal ha relevant kopling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(6)

Første året deltar studentene, bortsett fra psykologistudenter, på felleskurset HEL-0700 som både har studieforberedende og felles profesjonsforberedende siktemål. Her får studentene, sammen med andre helsefagstudenter, undervisning i blant annet å finne fram til relevante vitenskapelige publikasjoner, vurdere artiklenes troverdighet, lære seg å henvise korrekt, og å tilegne seg å presentere fagstoff på en strukturert måte.

Utover dette har enkelte studieprogram egne fordypende emner om det vitenskapelige arbeidet. Profesjonsstudiet i medisin har definert vitenskapelig kompetanse (VITKOM) som et eget langsgående tema som omhandler grunnleggende prinsipper i medisinsk forskningsmetode i form av epidemiologi, klinisk epidemiologi, biostatistikk, vitenskapelig kunnskapsevaluering, pasientsikkerhet- og kvalitetsforbedringsarbeid. Et lignende emne, VITERN, finnes også i bachelorprogrammet i ernæring, der studenter lærer å delta i debatt både vitenskapelig og populærvitenskapelig.

Kravet om relevant kopling til forskning og faglig utviklingsarbeid vurderes også oppfylt av studieprogrammene, da alle undervisere og veiledere er aktive forskere innenfor sitt fagområdet.

6. Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(7)

Instituttene/enheter rapporterer om ulike ordninger for internasjonalisering. Dette kan være engelskspråklig pensum, gjesteforelesere og egne forelesere med internasjonal bakgrunn. Dessuten har studenter mulighet til å delta på internasjonale konferanser.

Profesjonsstudiet i medisin har et internasjonalt semester i høstsemesteret på fjerde studieår, der all undervisning gjennomføres på engelsk. Det er dette semesteret studenter kan reise på utveksling, og internasjonale studenter tas imot. Utdanningen har flere søkere enn studieplasser og mottar 36 studenter fra samarbeidende institusjoner i hele verden, men fortrinnsvis fra Europa gjennom Erasmus-programmet.

Bachelorprogrammet i fysioterapi samarbeider med bachelorprogrammet i ergoterapi om utviklingen av et internasjonalt semester med folkehelse som tema. Målet er å arbeide frem et emne på 10 studiepoeng på 5. semester i et 3-årig bachelorforløp. Her vil undervisningen bli tilrettelagt for studenter med annet morsmål enn norsk og også det faglige fokuset ligger på internasjonalisering. For internasjonale studenter vil de resterende 20 studiepoengene tas ut i forbindelse med praksisstudier i Norge.

7. Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(8)

Alle gradsgivende studietilbud legger til rette for at deler av utdanningen kan tas i utlandet. Dette gjelder også bachelor i farmasi og bachelor i ernæring, som i sine studieplaner legger til rette for studentutveksling, men som ennå ikke har funnet samarbeidspartnere, der utvekslingsopphold ikke ville gå ut over studieprogresjonen. Begge studieprogram har fått tildeling av strategiske midler for å kunne fokusere på arbeidet, og utvekslingsavtaler forventes å være inngått i løpet av høsten.

Krav til fagmiljøet

8. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(1)

Instituttene rapporterer om stabile fagmiljøer, med sammensetninger som dekker den faglige bredden av det respektive studietilbud og er tilpasset undervisningen. Det finnes likevel noen utfordringer, som fakultetet gjør oppmerksom på:

- *IKM har et stabilt fagmiljø, men et stort antall bistillinger, da profesjonsstudiet i medisin er avhengig av bistillinger knyttet til undervisning i kliniske fag.*
- *Noen fagmiljøer har tidspress ved yngre kollegaenes opprykk til førstekompetansestillinger, før ansatte med slik kompetanse går av i pensjon, f.eks. bachelor i radiografi.*

9. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(2)

Dersom kun utdanningsfaglig kompetanse i form av pedagogiske mapper eller lignende skal legges til grunn i denne vurderingen, så oppfyller ingen studieprogram kravet. Ved IFA har alle vitenskapelig ansatte i fast stilling pedagogisk basiskompetanse (pedagogisk mappe), med unntak av to nyansatte som er i gang. Også IPS har en stor del ansatte med pedagogisk basiskompetanse (75 %).

Alle studieprogram har ansatte knyttet til studietilbudene som oppfyller kravet, men dette gjelder ikke fagmiljøene i sin helhet. Status på utdanningsfaglig kompetanse ved Helsefaks ansatte er:

- *Alle nytilsatte i hovedstilling har de siste årene tatt pedagogisk mappe ved RESULT. Flere ansatte ved instituttet har også tatt universitetspedagogisk seminar ved UiT før det ble innført krav om pedagogisk mappe. Noen har tatt tilsvarende utdanning fra utlandet.*
- *Flere ansatte er uten formell pedagogisk utdanning, men har lang undervisningserfaring. Deres undervisning har vært gjenstand for evaluering (av studenter) gjennom flere år.*
- *Flere ansatte ble tilsatt på et tidspunkt hvor dokumentert pedagogisk realkompetanse var et alternativ til krav om formell pedagogisk utdanning.*
- *Flere ansatte har søkt om plass på pedagogisk opplæring ved UiT, men fått avslag fordi det ikke var nok plasser til alle som søkte.*
- *De fleste av de midlertidige ansatte som deltar i undervisning mangler formell eller praktisk pedagogisk utdanning. Flertallet av ansatte i bistillinger mangler også formell pedagogisk utdanning, dels pga. mangel på tid til å gjennomføre dette og dels på grunn av at kapasiteten ved RESULT ikke er stor nok til at ansatte i bistillinger får plass på kursene.*
- *Ansattes digitale kompetanse vurderes som tilstrekkelig for studiene, men er formelt sett ikke godkjent eller godt nok dokumentert.*
- *Det er ønskelig med flere kurstilbud innen UH-pedagogikk, også kurstilbud av mindre omfang som er tilpasset ansatte i bistillinger, og nettbaserte kurs.*

10. Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet. Jf. studietilsynsforskriften § 2-3(3)

Kravet om tydelig faglig ledelse vurderes oppfylt. Den er organisert ulik for de forskjellige studietilbud. Alle studieprogram har enten studieledere eller emneledere, som rapporterer til programstyrer og/eller instituttstyrer. Ansaret for profesjonsstudiet i medisin er på fakultetsnivå, mens alle andre utdanninger hører hjemme til instituttene. Ved IHO for eksempel

er studieledere med et overordnet faglig ansvar, samt ansvar for personal og budsjett plassert under avdelingsleder for bachelorprogrammene, som igjen rapporterer til instituttledelsen.

11. Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:
- For studietilbud på bachelornivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(4)
 - For studietilbud på masternivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(4)

Studietilsynsforskriften åpner for at ansatte i bistillinger ned til 20 % kan telles med i hovedstillinger. En annen problemstilling som ble åpenbart i denne gjennomgangen er tilknyttet stipendiater. Dette ble drøftet med NOKUT og tilbakemeldingen er at stipendiater skal telles med i undervisningsarbeidet, men ikke i forskningen.

Dermed vurderes kravet om andel ansatte i hovedstilling, samt kravet om førstestillingskompetanse som oppfylt. Fakultetet gjør oppmerksom på at kravene oppfylles egentlig bare med 49 % av IKMs ansatte tilknyttet profesjonsstudiet i medisin.

12. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(5)

Alle vitenskapelige ansatte med hovedstilling på Helsefak har avsatt tid til FoU. I tillegg er de fleste medlemmer i forskningsgrupper innenfor fagområder de underviser i. Kravet vurderes som oppfylt.

13. Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(6)

Alle institutter rapporterer om aktiv deltakelse i nasjonale og internasjonale faglige nettverk. Nettverkene og institusjonene resulterer også i undervisningsressurser til studieprogrammene, enten i form av gjesteforelesere eller ved opprettelse av professor II stillinger.

14. For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(7)

Utdanningene har tett samarbeid med praksisfeltet, og et flertall av de faste vitenskapelige ansatte har relevant ekstern praksiserfaring (se fagmiljøtabellene). Praksisveiledere i utdanningene er autoriserte helsearbeidere. Dessuten tilbys alle praksisveiledere praksisveilederkurs i regi av HelPed. Kravet vurderes oppfylt.

Særskilte krav til mastergradsstudier

15. Mastergradsstudiet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde. Jf. studiekvalitetsforskriften §3-2(1)

Masterprogrammene har beskrevet sine fag, disipliner og kunnskapsområder. Instituttene har lagt beskrivelsene til grunn for at studiene har tilstrekkelig faglig bredde og er også forankret i brede fagmiljøer.

16. Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse. Jf. studiekvalitetsforskriften § 3-2 (2)

Masterprogrammene viser til besvarelser av punkt 8 og fagmiljøtabeller.

17. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Jf. studiekvalitetsforskriften § 3-2 (3)

Institutter gir tilbakemelding om at forskningsgruppene publiserer jevnlig i anerkjente internasjonale tidsskrifter. Forskningsresultater presenteres på nasjonale og internasjonale konferanser, og forskere er attraktive samarbeidspartnere.

Fakultetet har en stor andel eksternfinansierte forskningsprosjekter, fra for eksempel finansieringskilder som Helse Nord, NFR og EU.

For mer detaljert informasjon vises det til utdanningenes særskilte rapporter.

Plan for oppfølging (del 2)

Videre behov for revisjon av studieplaner henger sammen med RETHOS-prosjektet, og vil gjennomføres i løpet av 2019/2020. Dette er avhengig av om de reviderte rammeplaner godkjennes av KD innenfor tidsplanen.

Fakultetet lager en langsgående plan for implementering av reviderte retningslinjer og felles læringsutbyttebeskrivelser for utdanningene. Prosessen planlegges i samarbeid mellom HelPed og fakultetsadministrasjon, for å kunne ivareta både faglige spørsmål og formelle krav til akkreditering av studier. Det legges opp til seks workshops som vil omhandle felles læringsmål for studieprogrammene. Det vil også settes av tid til diskusjoner og veiledning.

Behovet for et bedre kurstilbud innen UH-pedagogikk ble nevnt tidligere i rapporten. Kapasiteten til RESULT dekker ikke behovet, og det kreves også et kurstilbud rettet mot ansatte i bistillinger. I denne sammenheng ble spørsmålet reist hvordan pedagogisk kompetanse skal oppdateres og hvor hyppig? Denne problemstillingen berører hele institusjonen og videreføres til nivå 1.

Thrina Loennechen
dekan

Kjetil Kvalsvik
fakultetsdirektør

Saksbehandler: Verena Woltering, rådgiver i seksjon for utdanningstjenester

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur